

בעזהש"ת

קונטרס

נועם המועדים

מאמרי
ימי השובבי"ם

לפתוח ולהלהיב הלבבות
לאהבה וליראה את ה'
מתוך שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי נחמן בידרמן שליט"א

- גליון קב -

יו"ל לקראת ימי השובבי"ם תשפ"ה לפ"ק
ברוקלין ניו יארק יצ"ו

כל הזכויות שמורות
להערות והארות: 718-259-5435

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

תוכן הענינים

מאמרי ימי השובבי"ם

- א. שמחת ימי השובבי"ם..... א.
- ב. שובו בנים שובבי"ם – בין כך ובין כך קרויים בנים..... ג.
- ג. לימוד התורה הק' ובפרט גמרא - אמירת תהילים וחזוק שמירת השבת..... ד.
- ד. עבודת העלאת ניצוצי הקדושה ע"ד הפשט..... ו.
- ה. סדר העבודה בקדושה וטהרה..... ח.

'תיקון שובבי"ם' של הרה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זיע"א

- ו. תיקון המידות ואהבת ישראל..... י.
- ז. כח ההכנעה והביטול מביא לידי טהרה ולבנין העולם..... יב.
- ח. אספו לי חסידי - אסיפתן זה טהרתן..... יד.

קונטרס נועם המועדים

מאמרי ימי השובבי"ם

א.

שמחת ימי השובבי"ם

"ים" של שובבי"ם, מרומז בתיבות שמחים' וששים' [דלכאו' קשה דהול"ל איפכא, שהסדר הוא שקודם האדם נכנס ואח"כ יוצא] ובפשטות, קאי על צבא השמים השמש וירח שהם שמחים בצאתם להאיר על הארץ ולדרים עלי', ואח"כ נכנסים בחזרה].

ולענינו י"ל שרוצה לגלות לך אופן הכניסה לשובבי"ם מתוך שמחה, כי מכיון שיודע שיהי' אח"כ 'שמחים בצאתם', שמאמין ובוטח בוודאות שיצליח לעמוד ולקצור פרי עבודתו הרבה מאות שעות רצופות של תורה ותפילה וספרי תהלים וכדו', ולכן עי"ז יהי' תיכף ומיד 'ששים בבואם' כיון שחושב על העתיד לבא, שיצא בס"ד מימים אלו עם שלל רב ברווחים גדולים והצלחות גדולות ויהי' לו התעלות בעבודת ה' מתוך סייעתא דשמיא מרובה, וכשבוטח בהצלחתו זו, מקבל כוחות גדולים להיות ששים בבואם, ואכן גם סיום ימי השובבי"ם עם

ימים אלו נקראו בשם ימי השובבי"ם ע"ש פרשיות הזמן^א, ועפ"י אריז"ל המה מסוגלים לתשובה ותיקון המעשים לפגמי נר"ג לתקנם ולטהרם, והנה כ"א רוצה לדעת מהו הדרך בו אפשר להיכנס לשער היכל העליון הנקרא 'שובבי"ם', - ה'קארטל' להיכנס להיכל זה, מרומז בפרשה הקודמת לשובבי"ם 'ויחי', שרומז על חיות ושמחה, 'ויחי יעקב' בארץ מצרים, אפי' שהי' בתוך מצרים כרוך בייסורים וצער רח"ל, עכ"ז התחזק והי' מלא חיות ואורה, [ויחי - חזק, תרגומו, שטארק לעבעדיג] ותיכף, ואל"ה שמות בניי, ואל"ה ר"ת ל'יהודים היתה אורה ושמחה ויששון ויקר, כאן קבע תנאי קודם למעשה איך להיכנס לימי השובבי"ם עם חיות ושמחה ויששון, ולא באופן של לחץ ומתיחות [אנגעצויגן ופרעשע] שהרי צריך ללמוד שעות רצופות וצריך לעשות כך וכך כשור לעול וכחמור למשא וכו', אלא אדרבה שוב"ב ר"ת ש'מחים ב'צאתם ו'ששים ב'בואם, [ואותיות

א. הנה כי כן ימים אלו נעלים ונשגבים הם, אמנם כפי זכרוני לא שמענו מפי א"ז רבינו הרמ"ם זיע"א את המילה 'שובבי"ם' אפי' פעם אחת, ואצלינו לא הזכירו מזה, וגם לא ה' נהוג ענין התעניתים כנהוג במקומות רבים, [ולפי הנראה מקדמת דנא, כל ענייני התיקונים והתעניות היו מתעסקים בהם המקובלים ויודעי ח"ן, ולא כל אדם זוכה בהם] והרי אחז"ל בכל יום ויום ב"ק יוצאת ואומרת שובו בניי שובבי"ם, וא"כ הרי כל יום ויום הוא שובבי"ם ולא רק בימים אלו, ואצל צדיקים אלו היה כל יום שובבי"ם ולא הוצרכו לדבר ולהדגיש בעת הזאת, אבל לדידן ובפרט כהיום הזה במצב שלנו, בודאי טוב ויפה מאוד, שעושים עסק ו'מצב' מהשובבי"ם ומדברים מזה, ומוסיפים שעות לתורה ועבודה, ושיעורי תורה וכו', כי גם עם כל אלו העבודות, כולי היא ואולי יחוס עם עני, אולי ירחם, אכי"ר.

נעשה לבעל תשובה אמיתי, אשר עליהם אחז"ל במקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, והתעלה במדרגות התורה והחסידות עד שנעשה לא' מצדיקי הדור, עד כדי שהרה"ק הרבי מלובלין זי"ע הסמיכו לאדמו"רות וציוה לו שיהיה מנהיג בישראל³.

ובסוף ימיו נחלה ובא הרה"ק התפארת שלמה זי"ע א לבקרו, והי' רח"ד נאנת, והתפארת שלמה הבין שכנראה הוא נזכר מהימים הקדמונים הזמנים שלא התנהג בהם כראוי, נענה אליו התפאר"ש הרי כתי' (נמדנר ג, יט) והימים הראשונים יפלו, ויתחזק רח"ד וישב על המיטה בחזקה, ואמר - יפלו !? חס ושלום, עליה יהיה לכל אלו הימים איננו מוותר אפי' על יום א' מהם, שהרי בעצם כשעושים תשובה נהפך הכל לזכויות, וכיון שעשה תשובה אמיתית על ימים הראשונים, אינו מוותר על יום א', - וסיבת אנחותיו מחמת כאב וכדו', ולא מחמת הימים הראשונים.

ורש"י כ' בכמה מקומות הכלל בזה, 'אלה' פוסל את הראשונים, 'ואלה' מוסיף על הראשונים, אל"ה ר"ת ל'יהודים ה'יתה א'ורה, אורה זו תורה, שיש לך אדם שעוסק בתורה ועמל בה, ואז בכח התורה הוא פוסל את מעשיו הראשונים שלא היו כהוגן, ומאי דהוה הוה, מכאן ואילך חושבנא, אבל אם לימודו ויגיעתו בתוספת ו' ושמחה ו'ששון ו'יקר, ו'אלה, אזי הוא מוסיף על הראשונים ומעלה אותם ומתקנם וניתוסף לו זכויות ע"י לימוד תורה בשמחה ובבטחון להתעלות בטוחה, חזק חזק ונתחזק. - ואמה"כ (ישע"י יג, ג) ושאתם מים בששון ממעיני הישועה, י"ל בזה⁴, כי אחז"ל אין מים אלא תורה, אם שואב האדם ולומד תורה בששון ושמחה, זוכה ל'מעייני הישועה' קוועלן זיך פאר איהם אלע ישועות, ע"י ושאתם מים בששון, כשהתורה מתוך שמחה, יכול לפעול מעיינות הנובעים כל הישועות.

אותו שמחה, ואל"ה המשפטים כנ"ל, וכש"נ ותאזרני שמחה, מסובב בשמחה מלפניו ומלאחריו.

ובמדרש (פ' פ' פו, ד) עה"פ 'ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח', רבי ברכי' אמר גבר קפוז כמה דתימא (שמואל ג, יט) 'וצלחו הירדן לפני המלך', ופי' במתנות כהונה שם, גבר קפוז איש מקפיץ, כלומר צוהל ושמח ולב טוב מדלג על ההרים תרגומו מקפז וכו' וצלחו את הירדן שעברו בחפזון במהירות ובשמחה, זה הי' סוד הצלחתו של יוסף הצדיק בקדושתו, מפני שהי' צוהל ושמח דולג וקופץ ע"ש במדרש, וזש"א 'וכלם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה, סמוכים המה ע"ש במדרש. וגם בהיותו בבית הסוהר נאמר עליו (נלאשית לט, כג) 'ואשר הוא עושה ה' מצליח', אפי' במצב קשה כזאת שא"א לתאר, לא נס ליחו, והי' מצליח פי' קופץ ומדלג צוהל ושמח, וכשרואה את שר המשקים והאופים זועפים, שאלם 'מדוע פניכם רעים וגו'. וזש"א וכולם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה, סמוכים המה להדדי מפני שהא בהא תליא.

וסיפורו של הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור מפיעטרקוב זי"ע יוכיח, שהיה מהרופאים המפורסמים בפולין, [ושימש ג"כ כרופאו הפרטי של מלך פולין], הוא נולד למשפחת יראים ושלמים, אך ירד מטה מטה עד שעזב לגמרי את דרך התורה רח"ל, ועל ידי מעשה חזר למוטב, שא' מהחולים שטיפל בהם היה חולה אנוש ואמר נואש לחייו, והחולה נסע אל ק"ז הרה"ק ר' דוד מלעלוב זי"ע, ועורר עליו רחמים והחולה נתרפא, הרופא התפעל כל כך והחליט לנסוע ללעלוב, וכשהגיע ללעלוב הסתגר עמו הרה"ק רבי דוד זי"ע כמה שעות, והרופא שאל את הצדיק ט"ו קושיות באמונה, וחלק מהקושיות תירץ לו, וחלק מהקושיות הביאו הרה"ק רבי דוד זי"ע אל רבו הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע שיתרץ לו. ובסופו של דבר

ב. כמו"כ ציווה עליו, שלא יעזוב את מלאכתו ב'דאקטעראט' וימשיך לעסוק גם בזה, ומסופר שכאשר בא חולה לפניו, הי' בודק אותו מצב בריאותו ורשם לו 'רעצעפט', ואח"כ רשם החולה לד"ר 'קויטל' והזכיר שמו לפניו כדין רבי, כך הי' סדר הפראווע"ן אצלו. [ונמצא שקיבל הד"ר גם כפליים לפדיון, שהוצרכו לתת לו ב' פעמים פדיונות, עבור הרעצעפט ועבור הקויטל].

ג. 'תורה' זו לא ידעתי בעצמי שאמרת זאת, שא' ממכיריי בא אלי והודה לי על טייערע 'ווארט' שאמרת לי, שחיזק אותי מאוד והחיה את נפשו, ואני אינני יודע כלל מה המדובר, שהרי זה זמן רב שלא פגשתי אדם זה, ולא הבנתי פשר דבריו, אח"כ סיפר לי שבאתי אליו ואמרת לי 'ווארט' זה בחלום הלילה, ואנכי לא ידעתי מחידוש זה שחידשתי.

ב.

שובו בנים שובבי"ם – בין כך ובין כך קרויים בנים

העולם לא מהני תשובה, ורק לישראל מהני תשובה מדין בן, שכיון שנקראים בנים למקום שייך בהם דין אב שמחל על כבודו כבודו מחול, משא"כ אוה"ע אינם בנים, ומדין מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול לכן אין להם המושג של תשובה, ונמצא שכל המושג של תשובה הוא רק משום שהם בנים שובבי"ם.

והרה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע אמר לפרש את הפסוק (מסלס קל ד) 'כי עמך הסליחה למען תורא', שבאמת כשאדם מתחרט על מעשהו אז השי"ת מוחל לו תיכף ומיד 'כי עמך הסליחה', אבל מ"מ אין השי"ת מודיע לאדם השב שמחל לו כדי שיהי' סובר שלא נמחל לו, ואינו קורא לו 'מיין קינד', וזהו 'למען תורא', כדי שיהי' ירא תמיד לפני השי"ת, שלא יחזור לאוולתו ח"ו. והוא אינו נותן לו ההארה שירגיש שנמחל לו, אלא מתהלך עם ספיקות וחרטות ואינו יודע מצבו, ולכן 'כי עמך הסליחה', כלומר שהשי"ת כביכול משאיר את הסליחה אצלו, אבל האמת הוא שהשי"ת סולח ומוחל מיד, כי הוא בן אהוב למקום, עכדה"ק.

וכמו ש'הוא היה אומר', דבאמת אצל כל אחד מישראל באשר הוא שם, אין בו שום רע וכולו טוב הוא, שהרי יש לו חלק אלוך ממעל, ומה שיש לו דברים רעים, הרי זה מחלק הגוי שבקרבו שהוא דבר זר בגופו, אבל אינו מבטל ממנו המציאות שהוא בן, וכ"ה בספה"ק מאור עינים (פ' שמות) עה"פ ואלה שמות בני", שהאדם הישראלי הוא מלא שמות הקדושים בניקודי הוי"ה בכל גופו, ואפי' הבאים מצרימה ר"ל אפי' בשעה שנפלו ממדריגתם ובאים לקליפות וגו' ע"ש, כי האדם הישראלי מלא בשמות הק' שאינם נמחקים ממנו בשום פנים ואופן.

והנה איתא בגמ' (מגיגה טו, ב) שאלישע בן אבויה יצא לתרבות רעה מפני ששמע בת קול שהכריזה 'שובו בנים שובבים חוץ מאחר', ואמר הואיל ואיטרודי ההוא גברא מההוא עלמא ליפוק ליתנהי בהאי עלמא. ואיתא בראשית חכמה (שערי הקדושה יש פי"ו), ובשל"ה הק' (שערי האמויות מדור סוד מרע ועשה טוב), וכן הביא החיד"א בשם שו"ת מהרי"ט מטראני (פ"ג ס"ו), שזה ברור שאין

וכאן הבן שואל, איך זוכים לקבל מידת השמחה, ומה תפקידו שיזכה עי"ז לשמחה אמיתית בעבודת ה', התירוץ הוא, שובו בנים שובבים, דהנה בגמ' (קדושין לו, א) פליגי ר"י ור"מ בפסוק 'בנים אתם לה' אלקיכם', דרבי יהודה ס"ל בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים בנים, אבל אם אין אתם נוהגים מנהג בנים אין אתם קרויים בנים, ורבי מאיר אמר בין כך ובין כך אתם קרויים בנים, ויש לדעת שבאמת הקשר שבין אב לבנו הוא מציאות, ומה שנחלקו ר"י ור"מ הוא רק אם 'קרויים בנים', באיזה תואר הם נקראים, אבל מה שהם באמת בנים זוהי מציאות ברורה 'בנים אתם לה' אלקיכם', בני בכורי ישראל', והנידון הוא רק איך הם נקראים בזמן שאין עושין רצונו של מקום, דאליבא דרבי מאיר בכל מצב הם קרויים בנים, בכל מצב השי"ת קורא ליהודי בקריאה של חיבה 'מיין קינד', ורבי מאיר מביא כמה ראיות לדבר מפסוקים שנאמר 'בנים משחיתים', אפי' אם הם משחיתים הם בנים, וכן נאמר 'בנים לא אמון בס', אפי' אם לא אמון בס מ"מ הם בנים, ורבי יהודה חולק וסובר שרק בזמן שאתם נוהגין מנהג בנים אתם קרויים בנים ואם לאו אין אתם קרויים בנים, כלומר שאם אינם נוהגים מנהג בנים אז אין השי"ת קורא לבני ישראל בקריאה של חיבה, אבל בודאי שהמציאות היא שהם בנים לה', כי מצד הנשמה בודאי הוא בן, ומאן דנפח מדילי' נפח שיש לו חלק אלוך ממעל, והוא חלק בלתי נפרד מאביו, וכש"נ כי חלק ה' עמו.

והרשב"א (נמשנות ח"א ס' קנ"ג וס' רמ"ג) פסק כר"מ דב"כ וב"כ קרויים בנים, ואע"פ דקיי"ל ר"מ ור"י הלכה כר"י אבל כאן הביא ר"מ ראיות מפסוקים לשיטתו ומקראות מפורשים בזה, ואכן גם פסוק זה מפורש שובו בנים שובבי"ם (ימ"ה ג, יד), אפי' שהוא 'שובב' [א שאבב] א ווילדער קינד, כמו שפי' המפרשים (כד"ק ומנ"ד טז) 'בן מורד', אעפ"כ נקרא בן, [אכן יל"ע מדוע לא הביא ר"מ ג"כ פסוק זה].

ובספה"ק בני יששכר (מאמרי חודש תשרי ד, נד) כ' לבאר בזה דברי המדרש (מנחם פ' האזינו) דלאומות

במעשה דר' אלעזר בן דורדיא, שירד מטה מטה, ולא הניח עבירה בעולם שלא עשה, עד שפ"א הגיע למצב שנאמר לו משמיא שאין לו תיקון, ואין מקבלין אותו בתשובה, ומזה גופא נתעורר והלך וישב בין שני הרים וגבעות, וביקש מההרים והגבעות בקשו עלי רחמים, ואח"כ ביקש מהשמים והארץ ומחמה ולבנה וכוכבים ומזלות, וכולם סירבו ואמרו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו, עד שאמר אין הדבר תלוי אלא בי, והניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה עד שיצאה נשמתו, יצתה בת קול ואמרה ר"א בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא, בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת, ואמר רבי לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן אלא שקורין אותן רבי, ע"כ. ויש ללמוד מכאן שבאמת היה לו חלק לעולם הבא, והיה לו אפשרות ותיקון, וכל הסימנים שהיה לו לא לחזור בתשובה, לא היו אלא נסיון, ומה שנצרך היה רק להתחזק באמונה שתשובה מועלת.

ומי שמעמיק ומבין יסוד נפלא זה שהוא בנו אהובו של הקב"ה בכל מצב שהוא, ואביו אינו עוזבו לרגע א' ומרעיף עליו אהבה ורחמים כאב לבן במידה הגדולה ביותר שבעולם, ואומר לו שובו בנים שובבים, אז מתמלא לבו בשמחה אמיתית, ויוכל לגשת אל הקודש בעבודת השובבי"ם.

מציאות כזאת שאין אדם יכול לחזור בתשובה, והבת קול היתה רק נסיון כי ניסו אותו מן השמים שהכריזו 'חוץ מאחר' כדי לראות אם יפול או יתגבר ויתעקש ויאמין שבאמת אין שום מציאות שננעלים שערי תשובה בפני אדם, והיה לו לאחר להתעקש, על דרך שאחז"ל (פמ"ט פ"ג) כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא, כי כביכול אין רשות להשי"ת שהוא הבעה"ב לומר לאדם צא ואל תכנס, ולכן אם יאמר לך כן בעה"ב אל תשמע לו, אלא תכנס בתשובה, כי זה באמת חשקו של בעה"ב אלא שמנסה הוא אותך.

והרה"ק בעל ישמח משה (נפיושו על מגילת איכה) כ' לפרש בזה את הפסוק (איכה ג, ז) 'גדר בעדי ולא אצא', שאף שהקב"ה עשה גדרים ומסכים ומניעות ומחיצות, ואומר לו צא, צריך אדם להתגבר ולומר 'לא אצא', לא אעזוב ולא אצא מגדרי הקדושה, מפני שידוע אני שאתה רוצה בי ויודע אני שכבר נמחל לי על כל פשעיי ומה שאומר לי 'צא' הוא רק 'למען תורא', כדי שישאר אצלי יראת החטא והעונש, וזה גופא הנסיון שמנסים את האדם בזה.

והנה באמת דבריהם הק' הם חידוש גדול 'כל מה שאומר לך עשה חוץ מצא' על השי"ת כביכול. ויתכן שהמקור לפרש כן הוא מדברי הגמ' (ע"ז י, ב) (ז, ט).

ג.

לימוד התורה הק' ובפרט גמרא - אמירת תהילים וחיזוק שמירת השבת

הקדושה שנקרא 'תלמוד' שמיד כשיבואו לשם יוכלו ללמוד בהתמדה.

והנה למרות שכל חלקי התורה קדושים עד מאוד, אבל הגמ' יש לה כח מיוחד לשרוף את הרע, וכן איתא בבית אהרן (פד"י ח"ט ד"ה נשם אלמו"ר) בשם הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע, שגמרא הוא מלשון גומרא דאשא, היינו גחלים בוערות ושרופות, שבכח הגמרא לשרוף את כל הרע שבעולם, וכן גמרא הוא ר"ת גבריאל מיכאל רפאל ואוריאל, שבשעה שאדם יושב ועוסק בתורה ולומד את הגמרא הקדושה הרי הוא מוקף במלאכים השומרים עליו בשמירה עליונה בגשמיות וברוחניות. והרמ"א (יו"ד

הנה מצינו שיעקב אבינו ע"ה היה הראשון שעבד עבודת השובבי"ם, שהרי הקב"ה אמר ליעקב 'אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה' וירד למצרים פראווען שובבי"ם, וא"כ יש לנו להתבונן ולראות מה היתה עבודת השובבי"ם של יעקב אבינו וללכת אחריו בדרך ישראל סבא' להתדבק בדרכיו הק', ומצאנו בזה שהדבר הראשון שעשה עוד קודם ירידתו למצרים, ששלח להכין לו גמרא, כמו שנאמר (נלאשים ו, כח) 'ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה', ואחז"ל ששלח אותו לתקן לו 'בית תלמוד' להוראה שמשם תצא הוראה, והיינו שהדבר הראשון שנצרך במצרים הוא גמרא, צריך לבנות שם ישיבה, ולפתוח את הגמרא

רק תורה, ועי"ז מת הנחש, ברגע שפגע אדם בארס הנחש, דבר ראשון תיכף ומיד יתיישב ללמוד שעה רצוף להרוג ארס הנחש, אח"כ יכול להוסיף עוד דברים טובים, פאר א פארחאלישטער דבר הראשון הוא מים ואח"כ יכול להוסיף לו לחם ושאר דברים, ואם יקדים שאר דברים מעמיד אותו בסכנה ואינו מצילו, זהו התיקון הראשון לכל התיקונים.

ועוד מצינו שעבודת יעקב אבינו ע"ה היה אמירת תהלים, שכידוע גם זה מתיקוני ימי השובבי"ם, ומובא בספה"ק (ליקו"מ ח"צ עג, ודנני יחזקאל פ' שמוט), שהס"ת בפסוק ואלה שמות בני ישראל הבאים הוא תהלים, וזה היה עבודתו הק' של יעקב אבינו ע"ה, כל עשרים שנה שעמד יעקב אבינו בביתו של לבן היה נייעור כל הלילות ולא ישן, כמו שנאמר (נלאשני לא, לא) 'זה עשרים שנה אנכי עמך וגו' הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה, ותידד שנתי מעיני, ואיתא במדרש (צ"ר סט, פ"א) ובמה היה עוסק כל אותם הלילות וכו' וחד אמר כל ספר התהלים היה אומר, שנאמר (מהלס כג) 'ואתה קדוש יושב תהלות ישראל', ישראל סבא, ע"כ. 'יעקב אבינו האט צוואנציג יאר זיך אויסגעוויינט פארן באשעפער מיטן תהילמעל, און דארכגעווייגט דעם תהילמעל' ועם הספר תהלים הזה ירד למצרים, אמירת מזמורי תהלים מביא לידי תשובה שלמה ולקירבת אלקים. – ומרומז שני עניינים הנ"ל בתיבת ת"ת, שבשנה מעוברת סימנך שובבי"ם ת"ת, ת"ת ר"ת תלמוד תהלים, עבודת השובבי"ם הוא ע"י ת"ת כנ"ל - 'מצרימה בית יעקב איש וביתו ס"ת תשובה.

אמנם מלבד הגמרא הקדושה וספר התהלים הקדוש, היה לו בתרמילו של ישראל סבא דער זיידע/ניו יעקב אבינו עוד דבר, היה לו חבל, 'יעקב חבל נחלתו', עם

רמ"ז ס"ד) כתב, דלימוד 'תלמוד בבלי' שהוא בלול במקרא ומשנה וגמרא, אדם יוצא יד"ח בשביל הכל, עי"ש.

ובן מובא בספה"ק (ע"י לקו"מ טעו) שתיבת 'תלמוד' עולה כמספר ת"פ כמו הקליפה לילי"ת, והיא הקליפה שגורמת להחטיא את האדם רח"ל, ויש כח בלימוד התלמוד להכניע ולבטל אותה הקליפה, וזה הטעם במה שביארנו שקודם שירד יעקב אבינו למצרים מקום הקליפות וערות הארץ, שלח את יהודה לפניו לתקן לו בית 'תלמוד', כדי שהתלמוד יהיה שמירה כנגד הקליפה המחטיאה את האדם ה"י. ועוד רמז אמרו צדיקים על לימוד דף גמרא, שתיבת דף בגי' פ"ד, שהלומד דף גמרא נחשב כאילו התענה פ"ד תעניות, והוא תיקון גדול. ובספה"ק ישמח ישראל (פ' תלא) מביא מאביו הק' אשר שמע את הרה"ק האדמו"ר הזקן מוורקא דיבוריו האחרונים קודם פטירתו, בזה"ל, 'די גמרא איז די גרעסטע טהרה' ע"כ, ועי' ברכ"י (יו"ד ריש הל' ט"ט) שמביא מצוואה דיש נוחלין דלימוד גמרא רש"י ותוס' בכל יום, הוא חיוב כמו הנחת תפילין, עי"ש.

ולמוד התורה צריך להיות בראש וראשונה לכל התיקונים, והוא כמו 'רפואת הצלה' לכל המכאובים ולכל הנפילות רח"ל, ויש לרמוז בדברי הגמ' (נכות ל"ג ע"א) מעשה במקום א' שהי' ערוד והי' מזיק את הבריות, באו והודיע לו לרחב"ד אמר להם הראו לי את חורו, נתן עקבו על פי החור יצא ונשכו ומת אותו ערוד וכו', וברש"י שם הביא מבה"ג בשם הירושלמי גופא דעובדא איך הוה, דכשהערוד נושך את האדם, אם הערוד קודם למים מת האדם, ואם האדם קודם למים מת הערוד, ונעשה נס לרחב"ד ונבקע מעיין מתחת עקבו, עי"ש, הערוד הוא מין נחש, ואין מים אלא תורה, הנחש הוא נחש הקדמוני יש לו ארס נורא שהוא נושך את האדם ומטיל בו ארס רע, ואם א' קיבל נשיכה מהנחש רח"ל והי' לו נפילה, התרופה הראשונה למכתו זה מים, תורה,

ד. ומובא בשם הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע (ס' כתר היהודי מערכה א אות ה) שאמר לא' שהיה עולה ויורד ל"ע בעניני פרנסה, שלימוד גמרא בקביעות מידי יום ביומו הוא סגולה לפרנסה בקביעות, דאיתא בגמ' (תענית כה, א) 'גמירי', משמא מיהב יהבי מישקל לא שקלי, כלומר שכל מי שלומד את הגמרא הק' נותנין לו מן השמים השפעות טובות והצלחה שהוא בקביעות, ומישקל לא שקלי. [וכ"ה בשם הרה"ק מסטרעליסק זי"ע דתלמוד בגימט' פת שלימוד תלמוד מסוגל לפרנסה. ובגמ' (ע"ז יט, ב) כל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו]. וכמוכן שכל חלקי התורה"ק מועיל, אבל ענין מיוחד יש מי שלומד את הגמרא הק' שהוא סגולה לפרנסה.

וע"י שמירת שבת מתקן כל מה שפגם בכל התורה כולה, ומאד נפלאו דברי האוה"ח הק' פ' ויקהל, עה"פ אלה הדברים וגו' (שמות לה, א), שכ' הנה צריכים כל ישראל לתקן כל תרי"ג מצוות אשר פגמו בהם ודבר זה הוא רחוק מגדר ההשגה, לכן באה מצות ה' להם שיזהרו במצוות שבת ואמרו ז"ל (שמו"ר פכ"ה) שקול שבת כנגד כל התורה, וכן בזוה"ק (מ"ג פ"ט) מאן דנטיר שבתא כמאן דנטר אורייתא כולא, וא"כ ע"י שמירת שבת יתקנו פגם שפגמו בכל התורה, שזהו עבודה זרה, שהרי כל המודה בע"ז ככופר בכל התורה (הוריות מ' ע"א), וע"י קיום מצוה ששקול כנגד כל התורה מתקן פגם שהוא שקול נגד כל התורה עיי"ש, וכ"כ בפ' תשא עה"פ ושמרו בנ"י ד"ה עוד ירצה לשון דירה וכו'. וע"ע בהקדמת ס' אגלי טל שכ' לבאר בארוכה ענין לימוד התורה בהל' שבת וביום השבת, כי שמירתה שקולה ככל המצוות, ומתקן בזה כל החטאים גם אלו המבואר בזוה"ק שאין מועיל עליהם תשובה, עיי"ש. - זהו עבודת השובבי"ם של יעקב אבינו ע"ה.

החבל הזה ירד למצרים, שגם מי שחלילה נכשל ונפל לבירא עמיקתא יתפוס בחבל וכך מושך אותו למעלה ומחזירו למוטב, ואיתא בבעל הטורים (רי"ט פרשת שמות), את' יעקב' איש' ס"ת שבת, שבת הוא נחלת יעקב כדאחז"ל (שנת ק"ט, ז) לא כאברהם שנאמר בו קום התהלך וגו', אלא כיעקב שנאמר בו ופרצת וגו', נחלה בלי מצרים, ומהו הנחלה של יעקב, יעקב 'חבל' נחלתו זהו החבל של יעקב אבינו, ומי שתופס עצמו בקדושת השבת קודש, אין חילוק באיזה חלק מחלקי השבת, בין אם הוא מתחזק בשמירת שבת, או בהתחזקות בתפלות שבת, או בזמירות שבת, או בעונג שבת ושמחה, התחזקות בזה נחשב לאדם שהוא תופס בחבל של יעקב אבינו, יעקב אבינו ע"ה היה הראשון שעבד עבודת ימי השובבי"ם, ולכן העצה הטובה ביותר הוא לתפוס בחבל שלו, ועי"ז להתעלות ולעלות למעלה, בסולם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והחבל הוא ארוך כדי הצורך שהוא חבל בלי מצרים, ואפי" מי שנפל לבור באיזה עומק שנמצא שם, יש לו מספיק חבל להשליך לתוכו ולהעלותו משם.

ד.

עבודת העלאת ניצוצי הקדושה ע"ד הפשט

וחשיבות העבודה, ובכגון דא אמרי' כי מצד א' לו יחי' גבר שנין אלפי' לא יצא יד"ח לעולם לעבוד את בוראו, ולאידך גיסא בכל משהו של תומ"צ נעשה פעולה גדולה ושלימות טובא גניז בגוי' כל הקדושה והשפעה של המצוה עד א"ס.

תדע שכן הוא, שהרי על תיבה א' של דבר תורה הרי הוא חייב לברך עלי' ברכת התורה, ובחד קטירא אתקטר למקור מוצא קדושת התורה והשפעתה, וכמו"כ במצוות אפי' לא שהה בזה רק רגע כבר נעשית בזה פעולתו בקומה שלימה, וכגון בהניחו תפילין לרגע א' ופושטו מיד, הרי הוא ג"כ מחויב לברך ברכת אשר קדשנו במצוותיו וציונו, כי ברגע זה התקשר לקדושת התפילין בשלימות, ונמשך עליו כל השפע קודש של מצוות תפילין. ובודאי שכל המרבה הרי 'זה' משובח, באדם הלובשו, שהרי ככל ששוהה במצוה או בתורה ותפלה יותר, משאיר יותר רושם על האדם עצמו, אבל עצם המצוה חשיבותה שוה במשהו כהרבה. ולכך נמשל

הנה ענין התיקונים והתשובה בפרשיות שקורין בהם יציאת מצרים מבואר בכתבי האריז"ל (שענ' וס"ק פיקון כז) דאדם הראשון פגם בחטא עץ הדעת וכו', וכל הניצוצות נפלו למצרים, ודין גרמא לאבותינו שיצטרכו לגלות למצרים כדי להוציא הניצוצות שנפלו לשם מכה החטא של אדה"ר, כי לולי החטא היה העולם נשאר בתיקונו ובשלימותו, ולא היינו זקוקים לגלות מצרים וכו', עיי"ש.

והנה אנו אין לנו עסק בעבודת הצדיקים בהעלאת הניצוה"ק ובתיקונם ובירורם, ואין אתנו יודע עד מה בדבר השגתה, אבל הנוגע לכאו"א בדרך העבודה הוא, כי פירוש העלאת הניצוצות, היינו להחשיב ולייקר כל משהו של תורה ומצוות עד לאין שיעור וחקר, וצריך לקבל חיות מכל דבר שיעשה בעבודת הבורא, כל דבר קטן שיהי' יקר בעיניו, הן דיבור אחד של תורה ותפלה כראוי, הן עשי' אחת של מצוה או צדקה וחסד כראוי, כי בעבודת ה' ריבוי בכמות אינו מוסיף לשלימות

נכשל, ואינו מתייחס מלהחטיא שוב את האדם, וכל התגברות חשוב בתכלית השלמות, ומשפיע עליו קדושה עד א"ס. ובשם 'מאמר החכם' נאמר, מיהו אדם הגדול - זה שמתרצה בדברים הקטנים, ומיהו הקטן - מי שאינו מרוצה אלא בדברים גדולים, ע"כ. ובאמת רק ע"י המעט כשמחשיב כל דבר ושמח בו, זה הנותן כח לעשות חיל להיות מוסיף והולך, וקובץ על יד ירבה ביתר שאת ועז.

אמנם טבע האדם הוא, שרק בעשייתו דברים גדולים ונשגבים הוא שבע רצון ושמח בחלקו, כגון שלמד כמה שעות רצופות או שסיים כל המסכתא וכדו', ואינו מחשיב כמה תיבות או דף א' של לימוד התורה, ועי"ז גורם האדם נפילת הניצוצות לקלי' שזהו סיבת אריכות הגלות המר הזה כידוע, וגם כל התוכחה והעונשים האמורים בו הם מחמת ענין זה, וכמו שנוכר בפ' בחוקותי כו"כ פעמים, 'ואם תלכו עמי קרי', 'והלכתם עמי בקרי', ועוד, ודרו"ל (מו"כ כו, ג) שהוא ל' עראי ומקרה, שתלכו עראי במצוות, ע"כ. וי"ל שעראי פירושו שאינו חשוב אצלו, שעושהו באופן של מקרה ועראי היפך מקבע, שהוא חשיבות וקביעות של מקום או זמן וכדו', וכל קבוע אינו בטל, הרי שאפי' שמקיימים המצוות אבל בלא שמחה להחשיב ולייקר כל דבר בין מעט אם רב, ע"כ מצאוהו צרות רבות ורעות רח"ל, ומידה טובה מרובה, שע"י עשיית המצוות באופן של קבע וחשיבות, שמחשיב כל ניצוץ קדוש, שע"י מעלה את הניצוץ ונתעלו ונתקנו כל הניצוץ וגאולת עולם, תהיה להם ממקום שביים, ויקבץ נידחינו לתיקון השלם.

וזהו ג"כ מכוחו של יעקב אע"ה שהיה ראשון שעבד עבודת שובבי"ם כנ"ל, 'כי יעקב קטן ודל' (עי' עמוס ג, ב) בבחי' זעיר אנפין, שאפי' דברים קטנים וזעירים המה גדולים וחשובים בעיניו, ומניצוץ א' של יעקב נעשה אש להבה, כמו שאחז"ל (מדרש מנחם ר"פ ושנ והונא נט"ז סט) שאמר הקב"ה ליעקב ניצוץ א' יוצא ממפוח שלך ושורף את כל אלופי עשיו, שנאמר (עזריה ט, יא) 'והיה בית יעקב לאש ובית יוסף להבה וגו', וע"י שמחשיב כל ניצוץ קטן מקבל כוחו של יעקב ושורף בה כל כוחות הרע.

וקדושת יום השבת, מוכיח לנו כדברינו לעיל, כי קדושת השבת קדושתו מטהרת את האדם

כל דבר רוחני לאש, על התומ"צ נאמר 'כי נר מצוה ותורה אור' (משלי ו, ג), ונא' 'הלא כה דברי כאש וגו' (ירמי' נג, ט), כי האש הוא מיוחד להיותו הדבר הגשמי שאין חילוק בזה בין רב למעט, כי ניצוץ אחד יש בכוחו לשרוף עיירות שלמים, שמתפשט והולך עד בלי גבול, ולא הרי האש ככל שאר עניני גשמיות ועוה"ז, שחשיבותו הוא עפ"י הכמות, וכשהוא מועט כוחו מועט וכשנתרבה מתחזק כוחו, אבל באש בכל משהו יש בזה כל כוחו של האש. והנמשל הוא התורה ומצוות שבכל משהו יש בו את כל הכח א"ס שיש בהרבה.

ובספה"ק בית אהרן (פנחס עקב פי' עה"פ 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך' (מלכים ק"ט, נט) 'חישבתי' מלשון חשיבות, שצריך כל אדם שיהי' אצלו כל פעולה לטובה בחשיבות גדולה בעת עשייתם, כי הם עומדים ברומם של עולם וכו'. וכן פי' הפסוק 'והיה עקב תשמעון וגו', 'והיה' לשון שמחה, 'עקב' אפי' במצוה ועשיה קטנה בבחי' עקב. וע"ע בבית אהרן לחנוכה (ד"ה משנתי דכ"ה) חשבתי לשון חשיבות, רגלי לשון רגילות, שצריך כ"א אף שהוא במדרגה פחותה מאוד להחשיב בעיניו כל דרך וכל פעולה שהוא עושה בעבודת השי"ת, ולהאמין ולידע שכל פעולה באיזה מדרגה שהיא פועלת למעלה למעלה, ובזה 'ואשיבה רגלי' מלשון רגילות, דהיינו שיוכל לעזוב הרגילות שלו ולשוב לדרך הטוב.

ומאויבי תחכמי מצותיך (מלכים ק"ט, נט) פי' צדיקים נ"ע שצריך ללמוד מיצה"ר את דרכיו איך שמפתה האדם, וממנו ילמד איך לעבוד את ה', ואמרו חז"ל (שנ"ק קה, ג) כך אומנותו של היצה"ר היום א"ל עשה כך, ולמחר א"ל עשה כך, עד שאומר לו לך עבוד ע"ז ח"ו. וכן בגמ' סוכה (נ"ג, ב) בתחילה יצה"ר דומה לחוט וכו', עד שלבסוף דמה כעבותות העגלה, ובתחילה הוא אורח ואח"כ נעשה לאיש ובעה"ב, עי"ש. פי' שהיצה"ר ג"כ אינו מתחיל עם דברים גדולים רק מתחיל עם דבר מועט, ועוד מעט כו"כ פעמים עד שכובשו ושולט עליו לגמרי רח"ל. כן צריך האדם ללמוד מזה להתחיל עם דבר מועט, ניצוץ א' של אש כראוי ולהחשיבו, ועוד ניצוץ א' עד שלבסוף נעשה שלהבת ואש להבה. וכן בסוד מרע, כל פעם שהתגבר וכבש את יצרו הוא קנה עולם מלא בפ"ע, ומה בכך שכו"כ פעמים לא הצליח ונכשל, וגם היצה"ר לפעמים

הרי שכך הוא סדר העבודה, שמתחיל בנרות שהיו קטנים, והם מתלבים ודולקים עד שנעשה מהם מדורה ולהבת אש, וגם מתוך עונשו של איסור מכבה מוכח כן, כי אזהרת 'מחלליה מות יומת' נאמר על כיבוי של ניצוץ קטן ביותר, כמו מכבה אש להבה ומדורה גדולה, ואין שום חילוק ביניהם במעט או רב הכמות, כנ"ל.

וי"ל דזהו כוונת הזמר 'כל מקדש שביעי כראוי לו', דגם המקדש שביעי 'בכל' שהוא, כראוי לו לפי מדרגתו לעת עתה, שכרו הרבה מאוד וכו'. ובספר יטב פנים כתב לפרש הפסוק 'ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל' (נלאשית כד, א) 'בכל' אפי' כל דהוא משמע, כמו שדרשו חז"ל 'כל חלב לה' לרבות חצי שיעור, ופירש"י כל אפי' כ"ש משמע, ומידה טובה מרובה, שאפי' כל שהוא ממש תנועה קלה לכבודו ית' עושה רושם גדול למעלה, וז"ש וה' ברך את אברהם בכל, פי' שהי' יקר בעיניו בחי' כל שהוא של מצוה, עכ"ל.

ה.

סדר העבודה בקדושה וטהרה

אמנם לפי"ז יש להתבונן למה בכמה מקומות מצינו נוסח 'קדושה וטהרה', שמקדימים קדושה לפני טהרה, כמו שאומרים בנוסח התפלה 'פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה', ולכאור' היה צ"ל 'פותחים את פיהם בטהרה ובקדושה', שקודם כל צריך לטהר את הפה מן הטומאות ומן הרע, שלא ישתמש בפה לדברים אסורים וטמאים ח"ו, ורק אחר כך לקדש את הפה בקדושה עליונה ע"י תורה ותפלה וברכות וכו'. וכן יש לעיין בנוסח ברכת מעין שלוש 'ונברכך עליה בקדושה ובטהרה', ולכאור' היה צריך להקדים טהרה לפני קדושה.

והנה הרה"ק בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע (פ' וימי ד"ה ויקא) כתב לבאר במה נחלקו יעקב ויוסף שיוסף העמיד את אפרים בשמאלו של יעקב ואת בימינו ויעקב שלח את ימינו על ראש אפרים ואת שמאלו על ראש מנשה. וביאר שמנשה הוא מלשון 'נשני אלקים מכל עמלי', רמז על עזיבת הרע והיינו לעבוד את השי"ת בדרך של סור מרע, ואפרים הוא 'כי הפרני אלקים בארץ עניי' שהוא מלשון פרה ורבה בקיום

בטהרה עליונה, בבחי' מעיין מים חיים, המטהרת מכל הטומאות שבעולם, [ולא כמקוה שאינה מטהרת זב וזבה ומצורע וכו'] כמבואר בספ"ק בית אהרן (לכ"ג א, קמ"ה, א) בשם הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבזו זי"ע, מעיין עולם הבא יום שבת מנוחה, דהשבת גדול יותר מעוה"ב, כי השבת הוא המעיין שממנו ניקח העוה"ב, עי"ש. ומרגלא בפומיה דכק"ז הרמ"ם זי"ע, לבאר בזה כמה ביאורים, וחדא מנהון, עפי"מ דתנן (מקואות פ"א מ"ז - ט) דמעיין מטהר גם בזוחלין, ואפי' בכל שהוא, ועלתה לו הטהרה, ודלא כמקוה דבעי' מ' סאה. וכמו"כ קדושת נרות שבת תוכיח, כי בכניסת השבת מדליקין נרות, וביציאתה במוצש"ק הבערה ללהב יצאת, בעינן אבוקה דוקא להבדלה ולא נר בעלמא (שו"ע סי' תנ"י סעי' ג). [וכן מצינו בנרות חנוכה שבכל יום מוסיף והולך בהדלקת נרות עד שביום השמיני עושה מדורה להנותר ושורפו וכו' (סי' תע"ז סעי' ז) וכן גבי חמץ אור ליי"ד בודקים את החמץ לאור הנר דייקא ולא אבוקה, ולמתרתו עושה לו מדורה ושורפו,

הנה בעבודת ה' יש ב' בחינות, סור מרע ועשה טוב, וגם קדושה וטהרה הם ב' הענינים הללו, כי טהרה הוא סור מרע, מפני שההיפך מטהרה הוא טומאה, ונמצא שהמושג טהרה הוא להיטהר ולסור מן הרע. ולאידך קדושה הוא עשה טוב, כי ההיפך מקדושה הוא חול דהיינו רשות, והמתקדש הוא מתעלה ועוזב את עניני הרשות ועושה טוב. ובתפלה שאומרים אחר ספירת העומר, הנוסח הוא ואתה ואתקדש בקדושה של מעלה וכו', והסדר הוא קודם 'ואטהר', דהיינו שנזכה להיטהר מן הטומאה דהיינו סור מרע, ואח"כ 'ואתקדש', שנזכה להיות קדושים דהיינו עשה טוב. ואח"כ חוזרים ומבקשים שוב 'ולטהרינו ולקדשינו בקדושתך העליונה', שהסדר הוא קודם סור מרע ועשה טוב. וזה שייך גם בפה וגם באזניים וגם בעינים ובכל אברי האדם, שצריך קודם להיטהר דהיינו לסור מן הרע, ואח"כ להתקדש דהיינו לעשות הטוב, וכן הוא הסדר בברייתא דר' פנחס בן יאיר (ע"ז כ, ג), ומקרא מפורש בסדר זה 'סור מרע ועשה טוב' (תהלים לה, ט"ו).

ואח"כ מנשה, מנין ממה שקראו בענין 'ביום השמיני נשיא לבני מנשה', ע"כ.

ועב"פ המוכח מזה שהשי"ת פוסק כיעקב אבינו ע"ה, שיש להקדים עבודת עשה טוב והתוצאה תהיה סור מרע, וזוהי דרך ישראל סבא להקדים עשה טוב, וגם בחנוכה מצינו הלכה כבית הלל להיות מוסיף והולך, דב"ש ס"ל פוחת והולך כנגד פרי החג שהם כנגד אומות העולם, שצריך להלחם נגד הרע ולמעטו, וזה עבודת סור מרע, אבל הלכה היא שאין צריך להלחם להדיא כנגד הרע, אלא להוסיף בטוב 'מוסיף והולך', בקיום התורה והמצוות בעבודת ה', ועי"ז ממילא כל הרשעה כולה בעשן תכלה בב"א.

עוד נראה ליישב הקו' הנ"ל, אמאי קרי לה קדושה וטהרה, הלא בסדר המדרגה טהרה קודמת לקדושה, וי"ל בזה דבאמת כדי לזכות לטהרה הוא רק ע"י קדושה, ולדוגמא מי שרוצה שיהיה לו פה נקי וטהור ושלא יהיה לו שייכות לדברים טמאים, צריך קודם להתקדש שימנע א"ע מעט אפי' מדיבורים שמותר לדבר, שע"י שמתגבר ואינו מדבר במקצת גם מהדברים המותרים לו, עי"ז הפה מתטהר. וכן גם בענין שמירת העינים, מי שיילך ברחוב העיר ויאמר שהוא מביט רק על דברים מותרים, והולך ומסתכל לכל עבר על כל מה שמותר לראות, הרי המציאות הוא, שהוא עלול להיכשל ולבוא לידי הסתכלות גם בדברים אסורים. וכן לענין הפה אם מדבר כל מה שמותר לדבר אז לבטח יכשל וידבר גם דברים אסורים.

והעצה לכך היא שיקדש את פיו בקדושה, ומקדש א"ע גם במותר לו, שאפי' מה שמותר לדבר אינו מדבר הכל, וכן הוא לענין העינים, לא זו בלבד שעוצם עיניו מראות ברע אלא ששומר את עיניו מלהביט על כמה דברים שמותר לראות, הרי לא צריך לראות את הכל למרות שמותר, זה מביא לידי טהרה, כי הקדושה גוררת טהרה. אבל מי שרוצה רק טהרה בלא קדושה, וידבר וישמע ויסתכל כל מה שמותר, זה יגרום שח"ו יכשל גם באיסורים, ועי"ז שעושה לעצמו גדר ופורש מב' או ג' דברים מותרים ביום, ומקדש את דיבורו ושמיעתו וראייתו, זה גורם שיהיה לו טהרה בדיבור בשמיעה ובראייה. ולכן הסדר נקרא 'בקדושה ובטהרה'.

התורה והמצוות ועבודת השי"ת, ויוסף הצדיק סבר שבעבודת השי"ת צריך אדם להקדים סור מרע ואח"כ עשה טוב, ולא יתכן שאדם יעסוק בתורה ובתפלה וכשהוא מסיים את עבודתו, מתעוררים אצלו מידות רעות, עם קנאה ושנאה ותאוה וגאווה וכו', לא זו הדרך, אלא מקודם יעבוד על תיקון המידות ואחר שיהיה נקי אז יפנה לעשות טוב בתורה ומצוות.

אבל יעקב אבינו ע"ה אמר ליוסף 'ידעתי בני ידעתי', אמנם כן כתוב בפסוק 'סור מרע ועשה טוב', וזאת המדרגה היא טובה מאוד, אולם 'אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים', יעקב אבינו ע"ה פעל על הדורות הבאים, כי אם צריך מקודם לסור מרע הרי זה דרך קשה לשוב בתשובה, ולזה הריך יעקב אבינו שדרך התשובה היא להתחיל בעשה טוב, 'וזרעו יהי' מלא הגוים' שיוכלו הבע"ת להרבות בלימוד התורה, להוסיף עוד דף גמרא ולהוסיף עוד משנה ולהוסיף עוד אמן יהא שמיה רבה, ומעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, וכמאמר צדיקים שאת החושך אי אפשר לגרש במקלות, אלא להרבות בטוב וממילא יפול הרע. עכת"ד הדברי יחזקאל בכיבור סברת הויכוח שבין יעקב ליוסף.

אמנם הרה"ק משינאווא זי"ע אינו מסיים בדבריו האיך נפסקה הלכה, האם נקטינן להלכה להקדים את עבודת הסור מרע כשיטת יוסף הצדיק או להקדים את עבודת עשה טוב כשיטת יעקב אבינו. ויש לציין בזה את דברי הרה"ק בעל ייטב לב זי"ע (סוף פ' מקץ ויציט פניס על מנכס לומ ז) שהאריך לבאר את דברי המדרש תנחומא (פ' נשא פכ"ט) נר חנוכה שהותיר בה שמן ביום ראשון מהו להדליק בה בשני וכו', לא יאמר אדם איני מקיים מצות זקנים, הואיל ואינן מן התורה, אמר להם הקב"ה בני אין אתם רשאים לומר כך, אלא כל מה שגוזרים עליכם תהיו מקיימין שנאמר (דברים י, ז) 'ועשית על פי התורה אשר יורוך', למה שאף על דבריהם אני מסכים, שנאמר (איוב כג, כט) 'ותגזר אומר ויקם לך', תדע לך שהרי יעקב בשעה שברך מנשה ואפרים, מה כתיב שם (גלאשית מט, כ) 'וישם את אפרים לפני מנשה' עשה הקטן קודם לגדול, וקיים הקב"ה גזרתו, אימתי בקרבנות הנשיאים שהקריב שבט אפרים תחלה, שנאמר 'ביום השביעי נשיא לבני אפרים'

במותר לו, הרי הוא מקיים מ"ע מדאורייתא של קדושים, תהיו לדעת הרמב"ן (ר"פ קדושים) וזו עבודה חשובה מאוד, וזה מביא לו את התיקון ואת העליה.

מאוד לידע תמיד ובפרט בימים הקדושים הללו, שבכל פעם שמתגבר ועוצר בדיבורו ובראייתו ובשמיעתו, אפי' שיכול לדבר לראות ולשמוע ומותר לו, והוא מקדש א"ע

'תיקון שובבי"ם' של הרה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זיע"א

1.

תיקון המידות ואהבת ישראל

לן, ואם רצית לעשות תשובה מדין אב שמחל על כבודו, יש לזה תנאי שיהי' שובו 'בנים', שיחשוב שגם לחבירו ולכל ישראל יש אב אחד, לחיות עם חבירו באהבה ורעות בלא שום פירוד, ואז דייקא מהני תשובתו, ובמצרים אמר השי"ת 'בני בכורי ישראל' (שמות ד טז), וא"כ תיקשי קושיא עצומה מדוע אין הקב"ה מקיים מצוות פדיון הבן לגאלנו ולפדותנו מגלות המר הזה, הרי השי"ת מקיים מצוות התורה כמבואר בירושלמי (ר"פ פ"א ה"ג), אלא משום ש'בכור' יש רק אחד, שהוא הפטר רחם בזכרים, אבל אם יש ח"ו פירוד בין הדבקים, וכל א' אומר אני הבכור, והרי א"א להיות הרבה בכורים, ומצות פדיון הבן הוא רק במצב של בני בכורי ישראל, בכור א' מכל כלל ישראל, ואז אפשר לעשות פדיון הבן ופדיון נפש לאיש הישראלי, ויש נוהגים לעשות סדר 'פדיון נפש' בשובבי"ם, זהו ה'פדיון נפש' של הרבי ר' דוד, וזה הי' עבודתו בקודש כל ימי חייו.

יסוד גדול וקדוש נקוט בידך, הא דמבואר בריש סה"ק עץ חיים, דעיקר סיבת הבורא ית"ש בכל הבריאה הוא, כדי להיטיב עם ברואיו כי מדרך הטוב להיטיב, ולגלות מידותיו ית"ש שהוא רחום וחנון וכו', וזהו עיקר התכלית אשר קדשנו במצוותיו וציוונו לעשותם, רק מפני שרצה בטובו הגדול להיטיב לנו (ע"פ ס' המינוח מ' ז"ס), וזה היה עיקר עסקו של הרבי ר' דוד בסוגיא זו של 'להיטיב עם ברואיו', הוא חיפש תמיד דרכים להיטיב עם הבריות, והתפלל בעבורם וטרח בעבורם, ותמיד השפיע שפע רחמים וחסדים וכל רצונו היה שיהיה טוב לכל הבריות, ואם ראה שטוב לו ליהודי זה היה כל חיותו.

ויתבן לפרש מ"ש (שמות יג, יט) ויקח משה את עצמות יוסף עמו, שמשה רבינו ע"ה לקח את עצמותו

כתיב (ירמי' ג, יז) 'שובו בנים שובבי"ם', וכבר נתבאר (לעיל מאמר שזנו ניס שונצס וכו') שהוא חיזוק גדול לנו, שאפי' במצב שאנו בגדר שובבי"ם, שאין עושין רצונו של מקום, בין כך ובין כך קרויים בנים, ובכל מצב שהוא, גם בנים לא אמון במ ובנים משחיתים, בכל אופן השי"ת קורא ליהודי בקריאה של חיבה, 'בני אתה'. ובאמת זהו אחריות גדולה מצד האדם שיודע שיש לו תמיד דין בן, והוא בנו של המלך מלכי המלכים, וא"כ כל התנהגותו ואופן הליכות חייו צריכים להיות בפלס ובמאזני משקל כראוי וכיאות לבן מלך, שהרי לא מתאים שיעשה דברים שאינם הולמים למעמדו כבן מלך, וכמו שפי' צדיקים (כמדומני מהרה"ק ר' שלמה קארלינער זי"ע) הפסוק (משלי ג' י"ב) מוסר ה' בני אל תמאס, שהמוסר הנוקב ביותר שה' מוכיח אותנו הוא 'בני', שהרי אתה הבן שלי, וא"כ אל תמאס, שהרי אתה צריך להתנהג בגינוני מלכות, ואינו מן הנימוס שבן מלך יעשה כדבר הזה, לא כך מתנהג בן מלך, וצריך לחזור ולשנן זאת אני בן מלך יש לי כתר לראשי, עוטר ישראל בתפארה, עטרת ראש, וכמו שאמר הרה"ק ר' שלמה קארלינער זי"ע (הוצא צי"ב) דער גרעסטער יצר הרע כששוכחים אז מען איז א בן מלך וכנ"ל.

הנה כי כן צריך האדם לדעת נאמנה שהוא 'בן', אבל הרבי ר' דוד מלעלוב תובע מאתנו ב'שובבי"ם תורה' שלו, ודורש מכאן א שיחשוב שכמו שהוא עצמו 'בן' גם חבירו העומד לצידו הוא ג"כ 'בן' כמותו, ואין אתה בן יחיד בעולמך, שובו 'בנים' שובבי"ם, כולנו כאחד 'בנים אתם לה' אלוקים', וא"כ הבן השני הוא אחיך, כולנו בני איש אחד נחנו, ויש לנו אב זקן – זקן מלא רחמים, ואם יש אב מכלל שיש בנים, אבות מכלל דאיכא תולדות, ואם יש בן מכלל שיש אח נוכי אח חורג הוא

לעשות יסוד לבנין, כל כמה שיעמיק את היסוד יותר באדמה, יהיה היסוד חזק יותר, ועי"ז אפשר לבנות בנין גדול וחזק יותר, וכן הדבר שמי שזוכה להתנהג במידת 'ונפשי כעפר לכל תהיה', והרי העפר אף שכולם דורכים ודורסים עליו, מ"מ הוא בעצמו הוא המצמיח לחם ומזון לכל באי עולם¹, וכל כמה שהיסוד מחובר יותר לעפר, ומתנהג בענוה ובשפלות רוח ובמידות טובות והוא סבלן ורוצה להטיב לכל אחד, אז היסוד חזק יותר, ואם מצליח להעמיק בעומק האדמה בשיעור גדול 'גוט און דע ערד', אז זוכה למידת 'יסוד שביסוד', שהרי עם יסוד כזה אפשר לבנות בנין שמגיע עד לב השמים, ותמצא שכל כמה שיותר שפל האדם בעיני עצמו, יהיה יותר שפל וסבלן כלפי חבריו.

זהו מהותו של יוסף הצדיק כל כולו עין טובה לאחרים, ועי"ז זכה לקדושה נשגבה כ"כ, שהרי השי"ת ברא את האדם עם שני עיניים, שצריך גם עין קדוש, ובצירוף זה גם עין טובה לא לחשוב כל עת רק על עצמו ועל האנוכיות שלו ועל קדושתו וכו' לחשוב גם על אחרים

מהותו של הצדיק, ומהותו של יוסף היה להיות משפיע טובה כמ"ש (נלאשית מג, ו) 'ויוסף הוא המשביר לכל עם הארץ', יוסף הצדיק השפיע טובה לכולם ואפי' לגוים, וזה היה גם בעצמות של יוסף, דכתיב (משלי יז, ט) 'רקב עצמות קנאה', מי שסובל מקנאה אז עצמותיו נרקבים רח"ל, ומי שלא נחלה במחלת הקנאה אזי עצמותיו נשארים שלמים לעולם ועד, 'ויקח משה את עצמות יוסף' שהיו שלמים לגמרי, ובזה הראה משה את הענין של תיקון המידות, להטיב עם הבריות ולהשפיע שיהיה להם טובה, ולשמוח בטובתם בלא שום שמץ קנאה, אלא אדרבה בעין טובה, לכן נאמר בו ביוסף (נלאשית מט, כג) 'בן פורת יוסף בן פורת עלי עין'. [נהסגולה החזקה ביותר נגד עין הרע לבטלו מן האדם הוא ע"י שיש לו עין טובה, אז א"א שישלוט עליו עין רע, ואי"צ לחפש עצות וסגולות אחרים].

זהו הבחינה של צדיק 'יסוד' עולם, ולשיטת הרה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע, יש ביאור נוסף במידת היסוד שבפשטות הוא על ענין הקדושה, אבל הרה"ק הרבי ר' דוד חידש פירוש נוסף בזה, כי הכלל ידוע שמי שרוצה

ה. וגופא דעובדא יוכיח על ענין זה, כמסופר במג"ד (עמ' נט) שפ"א רצה הרבי ר' דוד זי"ע לנסוע אל הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע, ולא הי' לו מעות לשלם לנסיעה, ונגיד א' מק"ק ווארשא שנסע לליזענסק הסכים שישע עמו בעגלתו, ובדרך לעג הנגיד על הרה"ק ר"ד, והרה"ק ר"ד לא ענה כלום, וכשהגיעו לליזענסק נכנס הנגיד מיד להרבי, ואח"כ נכנס הר"ד והשתהה עמו הר"א לערך שעתיים, ואח"כ חזר הר"ד להנגיד וא"ל בזה"ל, כשתחזרו לעירכם ובאמצע הדרך תשמעו קול צעקת איש, תלכו אחר הקול ותדעו מה שיש לכם לעשות. וכיון שראה הנגיד ש"ד יושב אצל הר"א זמן רב, התחרט על ששחק ממנו כי הבין שאינו איש פשוט, וע"כ קיבל דבריו. וכשחזר לביתו באמצע הדרך כשהי' ביער שמע צעקות בלשון פולניש, והלך אחר הקול וראה שר א' נטבע באגם מים עם הסוסים והעגלה, וצועק שיצילוהו, ורץ אליו והוציאו מהאגם והצילו, והשר כבר היה שקוע באגם ב' ימים והיה רעב מאוד ומצונן מאוד, ונתן לו הנגיד את מעילו ולקחו לביתו והשכיבו על מטתו וחיממו והאכילו עד שהבריא ושילחו לביתו. וכשחזר לאיתנו קרא לו השר ושאלו איזה גמול ישלם לו, וא"ל אין אני צריך כלום כי שמח אני שהצלתי להשר. וא"ל השר עכ"פ אמור לי שמך, ואכתבהו בפנקסי לזכרון. ולאחר כמה שנים נתהפך הגלגל של הנגיד ונעשה עני ר"ל, ומכר את אחוזתו ביתו וכל אשר לו עד שלא נשאר מאומה מכל עושרו, והוכרח לילך לקבץ נדבות, וכן הוה לערך ח' או י' שנים. ופ"א אתרמי שהלך בשוק וראה אדון נוסע וביקש ממנו נדבה, וכשראהו השר קראו ושאלו, אתה מכירני? א"ל לא, ושאל אותו לשמו, וא"ל אתה זוכר שהצלת אותי והוצאתני מהאגם, ורציתי ליתן לך גמול ולא רציתי, וכעת אתן לך כתב ותלך אל 'הבאנק' שלי ויתנו לך ה' אלפים ר"כ, ולקח המעות וקנה בית והתחיל לסחור והצליח מאוד עד שנעשה עשיר כמקדם. ובזמן זה כבר הי' אחר פטירת הרה"ק הרבי ר' אלימלך, ונתפרסמו בעולם הרה"ק הרבי מלובלין ותלמידו הרבי ר' דוד, והעשיר נסע אל הרה"ק הרבי ר' דוד, והנה הרה"ק ר"ד הכירו מיד ואמר לו בזה"ל, תדע לך כששחקת ממני נגזר עליך מהשמים מיתה ח"ו, וכשהייתי עם מורי הר"א זצ"ל זמן רב, פעלנו עבורך שתעשה עני, ועני חשוב כמת, וזה יהי' כפרתך ששחקת ממני, ומחמת שעשית לי טובה והולכתני לליזענסק בחינם, עשינו לך טובה שאחר שתסבול הצרות תחזור לקדמותך, ע"כ. הרי שאפי' שדרך עליו כעפר והיה מוכרח לקבל עונשו על בזיון הצדיק, מ"מ דאג והקדים הרבי ר' דוד שלא ישאר במצבו, רק אח"כ יחזור ויתעלה והוא בעצמו הצמיח לו ישועתו ופרנסתו שיחזור לקדמותו.

ו. ובמגדל דוד הביא שהרה"ק הרבי מלובלין אמר על הרבי ר' דוד שהוא היה היסוד של כל הרבי"ם, והבן.

עדן, ואחז"ל שכל הכופר בטובתו של חברו לסוף כופר בטובתו של מקום, שאמר לו השי"ת היות שאתה פגום במידות אין מקומך בגן עדן, וזה גרם לו למעשים שעשה במשך ק"ל שנה, ואף שבודאי אין לנו שום השגה באדם הראשון ובמעשיו, אבל מה שנכתב בגמ' עפ"י פשט הוא לימוד בעבורינו.

ובן מצינו בדור המבול שבעבור פגם המידות נעשה חורבן עולם, שאעפ"י שהי' דור שפל ומושחת כמ"ש כי השחית כל בשר וגו' ומ"מ אחז"ל (פנהדקין קמ, ב) לא נחתם דינם אלא על הגזל, שנאמר (נלאשים ו, יג) 'כי מלאה הארץ חמס', שאף שהשחית כל בשר, אבל הכרעת הכף היה עניני בין אדם לחבירו, שהגזל גרם את חורבן העולם בדור המבול, וכן מצינו במעשה ער ואונן, התוה"ק מעידה (נלאשים למ, ט) 'זידע אונן כי לא לו יהיה הזרע', הגם שאין לנו הבנה בכל מה שהיה שם, אך מה שמפורש בתורה שיסוד החטא היה כי ידע שלא לו יהיה הזרע, וזה גרם לכל החורבנות, ואם היה מתקן את מידותיו ונותן את דעתו להטיב לאחיו היה ניצול מכל הרעות.

ובן הי' בדור הפלגה, וכש"נ (נלאשים יא, ו) ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכולם, וזה החלם לעשות, ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות. הבה נרדה ונבלה שם שפתם, אשר לא ישמעו איש שפת רעהו. ומפורש בקרא שכל כוחם הי' האחדות, ולא יבצר מהם המשך מעשיהם, ורק הפירוד שביניהם החריבם לגמרי.

להשפיע גם לאחרים, ורק עם 'גוטע אויג' זוכים ל'הייליגע אויג', וזה בל"ז אי אפשר, שאם חסר לו א גוטע אויג הוא סומא באחת מעיניו, ואינו טוב יותר מבלעם הרשע, שנאמר בו (נמדנז כז, ג) נאם הגבר שתום העין, וצריך להיות 'שומר הברית והחסד' יחדיו וכלה"כ (דניס ו, יב) 'ושמר ה"א לך את הברית ואת החסד', הם תרין ריעין דלא מתפרשין, וזה בל"ז הוא מזוייף מתוכו ושקר, 'כל אורחות הוי"ה חסד ואמת' (מסילס כה י).

וזה פירוש חדש בתיקון היסוד, שתיקון זה מביא לאדם את התיקון השלם, ע"י שאוהב את חברו באמת ודואג לו ומטיב לו, ואינו עושה זאת באופן של בלית ברירה שהרי כך כתוב בתורה לאהוב את חברו ובפרט שהרי צריך תיקון לנפשו, וא"כ מוכרח לעשותו, אלא יעשה זאת באמת מתוך שפלות ואהבה להיטיב עם הברואים.

וגם באדם הראשון אנו מוצאים ענין זה, אף שאין לנו שום השגה בזה, אך איתא בגמ' (עיונין יב, ב) שבמשך ק"ל שנה היה בנידוי והוליד רוחין ובוזה גרם לגלות מצרים, ועל כן ניתקנו השבועות של פרשיות שובבי"ם לתקן ענין זה, והתחלת כל זה היה בכך שאמר 'האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי' (נלאשים ג, יב) ופירש"י כאן כפר בטובה, והשי"ת אמר לו אילו היית אומר חטאתי לא טוב עשיתי, היה נסלח הכל ולא היה נטרד (צ"ר כז, ו) נמ"י יג, א) אבל היות שכפר בטובתו של מקום לכן נתגרש מגן

ז.

כח ההכנעה והביטול מביא לידי טהרה ולבנין העולם

ואיתא במשנה (מרומוס פ"ט מ"ו) 'שתילי תרומה שנטמאו, שתלן טהרו מלטמא', וכ' הישמח ישראל (מנוכה אום לד ועוד) בשם הרה"ק ר"ר שמעלקא מניקלשבורג זיע"א לפרש בזה, הדנה גרעיני הזרע עיקרם ומקורם מן הארץ, ואם שתלם אחר שנטמאו, אזי ע"י הזריעה הזאת חזר להיות דבק במקורו היא הארץ, ובטל אגב קרקע ופרח ממנו טומאתו, כמו"כ האדם הישראלי שכלל"י הם בחי' תרומה כדכתי' קודש ישראל לה' ראשית תבואתה, ואם נטמא ח"ו יש לו עצה להיות נכנע ושפל בתכלית הביטול

והנה בענין טבילת מקוה, ידוע שהרה"ק הרבי ר' דוד זי"ע ביאר, שהסוד של מקוה הוא 'מען גייט אראפ און מען בייגט זיך, און נאך אראפ און מען בייגט זיך, און ווייטער אראפ, און אז מען איז שוין הינטען גיט מען זיך נאך אמאל א בייג'. טבילה כזאת היא המטהרת את האדם, ויל"פ מהו תוספת א בייג אחר שכבר ירד און זיך געבייגט, אלא שבתחילה מבטל עצמו ונכנע כלפי השי"ת, ואחר שכבר הגיע למטה, צריך לעשות עוד כניעה להתבטל לפני חברו, ואז יצא כולו טהור.

השוררו"ק לעשות ממנו סגול, שכדי שנזכה למקבץ נדחי' עמו' ישראל צריך להיות נכנע לחבירו, ולא לעמוד למעלה הימנו, וזהו עיקר התיקון לעשות מהשוררו"ק סגול' זעך דרייען צווישן אידן' ולהיות נכנע אליהם, ואז זוכה לחנון המרבה לסלות, שזוכה לטהרה ולסליחה ומחילה (כמנאר לעיל מדין נן, ואז שמאל על כנודו, עיי"ש).

ויסוד ענין זה מבואר בזה"ק בתחילת האדרא רבא קדישא (פ' נשא קמ, ג), שאמר רשב"י לחבריא, עד אימת נתיב בקיימא דחד סמכא, וההסבר הוא שקודם עולם התיקון היו הספירות חסד גבורה וכו' זו תחת זו בבחי' חד סמכא, וההשפעות היו א' למעלה מחבירו, ואמר רשב"י שהמהלך הזה אינו טוב, והוא בחי' בורא עולמות ומחריבן, כי יש שמביאים השפעה וזה גורם תיכף לחורבן רח"ל, כי זה חד סמכא, וכעומד על רגל א' שאין קיומו כראוי, אלא צריך שיהיה 'אנן בחביבותא תליא מילתא' (שס קמ, א), ותיקן שיהיו הספירות בג' קוים של ג' ג', שכולם כאחד שוים ממש, וכל א' מהספירות נכלל באחרים ויחדיו הם קומה שלמה.

והסיפור ידוע, שהרבי ר' דוד שמע איך שמלמד א' לומד עם ילד ומלמדו ששני יודי"ן [נקודות כמו יודי"ן] הוא שם השם, ופע"א למד והגיע לסוף פסוק שיש סימן של ב' יודי"ן, אמר את שם השם, העמידו רבו על טעותו, והסביר לו שאם שני היודי"ן א' ליד השני נעשה שם השם, אבל אם א' מעל השני זהו סוף פסוק וסימן מפריד, והוא כנ"ל שאם א' למעלה מהשני זהו סוף פסוק, שפירושו חורבן עולם ממש, שכך הוה בורא עולמות ולא החזיק מעמד, ונעשה שבירת הכלים ומחריבן כביכול, [וגם נקודת שוררו"ק קיימא בחד סמכא זה למעלה מזה, אבל לא ממש על גב א' לב', אלא באלכסון, שהוא קצת מכפיף עצמו אבל לא בשלימות, ומשפה ולחוץ נכנע אל חבירו] אבל גם א' ליד השני

לכל בר ישראל ונפשו כעפר לכל תהיה עד שנעשה כגוף הקרקע ופרח טומאתו ממנו וטהור, וכת' (דנריס כ, יט) כי האדם עץ השדה, וכל כמה שהעץ מחובר ונטוע טוב בעפר הוא חזק יותר ופירותיו טובים, כמו"כ האדם המחובר ליסוד העפר, הוא טוב וחזק יותר, בגשמיות ורוחניות, והוא עומד בטהרתו כי הוא מחובר לשרשו, שיסודו 'עפר מן האדמה' (נלאשית ז ו), וגם מים, שגיבל השי"ת עפר ומים וברא את האדם, ומים הוא ג"כ דבר שאין שולט בו טומאה וכישוף כמבואר בגמ' (סנהדרין סו, ז ונרש"י שם ד"ה פשר), ואם מחובר לשרשו טהור הוא.

והביטול הוה תלוי במידת אהבת ישראל שיש בו, שכפי גודל אהבתו יגדל הביטול וההכנעה לפניו, שפירושו זיך אראפ לאזן, און זיך אוועק געבען פאר יענעם'.

הרבי ר' דוד מלעלוב אמר לפרש הפסוק (שמות יט, ט) 'והייתם לי סגולה מכל העמים', סגולה מלשון סגול, שנקודת הסגול יש בו דבר מיוחד, שעל איזה צד ואופן שאתה מהפכו הוא נשאר סגול [משא"כ שאר נקודות כגון ציר"י אם מהפכו נעשה לשור"א, או פת"ח כשמהפכו נעשה סימן של סוף פסוק], וכ"ה בטעמי המקרא, מונח זרקא מונח סגול, שהוא סגול בהיפך, נקודה א' מלמעלה ושנים מלמטה, לרמז שכלל ישראל הם 'עם סגולה' דומים לסגול בכל מצב שהיהודי נמצא ומתהפך בגור'ר, השי"ת עמו באשר הוא שם, ויהודי נשאר יהודי על כל פנים.

וראיתי בסידורים, שהניקוד על שם הוי"ה בסיום ברכת מקבץ נדחי עמו ישראל, תחת שם הוי"ה נקודת שוררו"ק, משא"כ תחת שם הוי"ה של ברכת חנון המרבה לסלות, הוא בניקוד סגול, ואין אתנו יודע עד מה בסודות וכוונות התפילה עפ"י סוד, אבל עפ"י דרך העבודה י"ל, דהשוררו"ק הוא נקודות זה על גב זה, א' מעל השני [באופן אלכסון] והעבודה של האדם הוא, לשבור

ז. ועי' הבייג' מוסיף על טהרתו, שהבייג' הוא סימן טהרה כנ"ל, ועי' בדרכי משה הל' טריפות (ס"ו ט"ו) שיש סימן לדעת קודם השחיטה אם הבהמה כשרה ואינה טריפה, [ובוודאי שא"א לסמוך על בדיקה זו, שעפ"י הלכה צריך לבדוקם כראוי, אבל לסימן בעלמא אפשר גם קודם השחיטה]. שיניח מקל או יד לפני הבהמה, ואם היא משפילה ראשה להכנס תחת ידו הוא סימן טהרה, ואם הולכת וחובטת ראשה בתוך המקל הוא סימן טריפה, - אפי' בהמה מבינה אז זיך געבען א בייג הוא סימן טהרה.

מאמרי ימי השובבי"ם

שעות רצופות בלא קנאה ותחרות ושנאה, וכן כמה שעות (לכפ"ס נשנע) להתמסר ולדאוג לצורכי חבירו, ועכ"פ יש כאן דרך טובה ותיקון שובבי"ם, גם למי שאין בידו ללמוד תורה כמה שעות ברציפות, להיאחז בדרך השובבי"ם של הרר"ד זיע"א, ועכ"פ שלא יעבור יום שלם בלא עשיית טובה ליהודי, כי בלא זה אינו נחשב ליום (עי' של"ה הק' סוף מס' פסמיס).

ומידה טובה מרובה שע"י תיקון המידות, מתקן ג"כ את העולם והוא בונה עולמות גדולים, וכמו ש'הוא היה אומר' שאם כל בני"ה היו באחדות והיו עושים יד אחת, היתה להם יד גדולה והי' מגיע עד לשמים, והיה מביא שפע גדול והיו יכולים לפעול ישועות לכל ישראל.

לא סגי, שצריך שיהי' סגול, עוד נקודה מלמטה בין שניהם זהו השלימות של היהודי.

ושלימות זו נעשה ע"י שיפריש כל אחד מעצמו לזולתו (וי' לוועק געקן), מממונו או מכוחו או מדיבורו או מזמנו, או מכולם כאחד לטובת ישראל באהבה והבנה ובסבלנות, משתתף בצערן של ישראל ושמה בשמחתם, ומתפלל עליהם תמיד בינו לבין קונו, וכל עבודתו בתומ"צ נעשה אצלו בשם כל ישראל. וזהו א' מעיקרי חובת האדם בעולמו, וזהו עבודת עם סגולה בימים אלו.

ובמו שנהגו לעשות בשובבי"ם שעות רצופות בלימוד התורה ד' או ה' שעות, - לדרכו של הרבי ר' דוד כדאי לעשות שעות רצופות של תיקון המידות, כמה

ח.

אספו לי חסידי - אסיפתן זה טהרתן

פארוואר [אמת הוא] בעולם העליון וועט מיר משה רבינו אנטקעגען גיין ויאמר, זו היתה באמת כוונתינו באות א' שהוספנו 'בלא תאספון'!¹

אבן האסיפות שאנו מתאספים באהבת רעים, גדלה במעלה יותר מהאסיפות שהיו במצרים, כי הרר"ד פי' בזה דברי הזמר בוויין תתקטר, דהאות ו' נכתב בג' אופנים, ו"ו, וא"ו, וי"ו, והענין הוא, דאיתא בזה"ק קב"ה ואורייתא וישראל חד, ואות ו"ו בגימט' י"ב מורה על ישראל שעיקרם י"ב שבטים, וא"ו בגימט' י"ג מספר אח"ד מורה על הקב"ה שהוא אחד, וי"ו בגימט' כ"ב מורה על התורה שנארגת מכ"ב אותיות התורה וקשורין זב"ז, דקוב"ה קשור עם ישראל ע"י התורה שהתורה"ק מחברת את ישראל להקב"ה, ושלשתן הן כמו הנשמה בגוף שהם ג"כ שלשה נפש רוח ונשמה וקשורין זב"ז, כמו כן ישראל הן נפש העולם, והתורה היא חלק הרוח של העולם, והקב"ה הוא נשמת כל העולם, וזהו בוויין תתקטר.

ונמצא כשיושבים יהודים יחד ומדברים דברי תורה, הרי נתייחדו כאחד קוב"ה ואורייתא וישראל,

עצה טובה ונפלאה יעץ לן הרה"ק הרבי ר' דוד זי"ע לזכות להכנעה לטהרה ולאהבת ישראל, והוא ע"י אסיפת מרעים באהבה ואחווה וריעות, שזהו פעולה מעשית להשיג אהבה לכאו"א באשר הוא שם, כמו שאמר לפרש הפסוק (שמות י"ז) לא תאספון לתת תבן לעם, עפי"ד המדרש (שמו"ר פ"ה י"ט) דמשה רבינו ביקש מפרעה שיתן להם יום אחד בשבוע לנוח משעבוד העבודה, כמו כל חוקי העבדים, ונתן לו יום א' ובחר משה ביום השבת ליום מנוחה, והי' בידם מגילות שהיו משתעשעין בהם משבת לשבת לומר שהקב"ה גואלם, והי' משה רבינו מאספם כאחד ומחזק אותם בשפל מצבם וכו', ופרעה שהי' קליפה גדולה הבין שמכח ההתאספות יש לבני"ה תקומה בארץ מצרים, וזה נותן להם חיזוק, וזה יהא מפתח גאולתם, ע"כ ציווה לא 'תאספון' וגו', שלא תעשו יותר אסיפות אלו בשב"ק (עיין גאריכות נספס"ק ישמח ישראל, ושם משמאל פ' שמות).

ורביה"ק אא"ז הרמ"ם זיע"א, הוסיף בל"ק, מיר האבן בקבלה פון די עלטערן שהרר"ד סיים, א

ח. כ' בספר עבודת יששכר (פ' שמיני) וכמו ששמעתי אומרים בשם הרב הצדיק הקדוש הר"ד מלעלוב זי"ע עה"פ ויקהל משה את כל עדת בני"ה ויאמר להם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשותם, אשר כל חכם בדורו בחי' משה, יראה להקהל קהלות ישראל ולאספם יחד ויאמר להם ד"ת וכו' (ועי' אה"ח הק' על פ' זה).

(נראה ש'מט, ט) 'האספו' ואגידה לכם, 'הקבצו', כמו שביארנו לעי' שיעקב היה הראשון שעבד עבודת השובבי"ם במצרים, והוא נתן לנו העצה איך להחזיק את עצמינו בגלות מצרים בשפל המצב, כי ע"י האסיפה נתאספו ונקבצו כאחד כל ניצוצות הקדושה שנפלו לעמקי הקלי', וע"י הקיבוץ 'מקבץ נדחי עמו ישראל', שהניצוצות שנתפזרו עושים להם אסיפה, שבעצם כל יהודי הוא ניצוץ קדוש, וע"י אסיפתם נעשה העלאת הניצוה"ק יחדיו, ובכח האסיפה יכול לעמוד איתן אפי' ב'ערוות הארץ' וטומאת מצרים, כי הקליפה וצד הטומאה אינו סובל ענין האסיפות כנ"ל, ואסיפתם מכח הקדושה, שצד הקדושה קורא ואומר 'האספו', ואז 'ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר' שע"י האסיפה גוללים את האבן, המרמז ליצר הרע כדאי' בגמ' (קידושין ל' ע"ג) אם אבן הוא נימוח, ועי"ז והסירותי לב 'האבן' מקרבכם ונתתי לכם לב בשר לעבדו ית"ש בלבב שלם, אכ"ר.

כי כל בי עשרה שכינתא שריא, וכבר יש לנו גם כח התורה, משא"כ במצרים לא קיבלו עדיין התורה ממילא לא הי' שלימות הייחוד, ואחר שיש לנו גם אורייתא נעשה שלשתם "חד" בייחודא שלים.

ובאמת אמרו, שעצם האסיפה הוא דבר גדול מאד ואפי' אם אינם מדברים דברי תורה [ועכ"פ לא דברי לה"ר וכדו'] והוא ע"ד דאי' בספה"ק שם משמואל (פ' נמדנר מע"ג) בשם אביו הרה"ק אבני נזר זיע"א בשם הרבי ר' דוד מלעלוב, דכשעשרה יחד מתפללים אפי' אם מלאך יבא שמה נפשו יוצאה מגודל הפחד משום דכל בי עשרה שכינתא שריא, ע"כ, ובאותו בחינה כ' כן התניא (אג"ק פכ"ג) כמו ששמעתי מרבתי אפי' בזמן שיהודים מתאספים ביחד, ואפילו בלא דברי תורה ותפילה, נופל אפי' על מלאך פחד נורא מעצם השראת השכינה שיש שם.

ולמעשה, עצם ענין האסיפה כבר הקדים יעקב אבינו ע"ה למשה רבינו, באומר לבניו שבטי קה